

HET ABC MYSTERIE

Agatha Christie[®]

Agatha Christie (1890-1976) wordt vaak de ‘koningin van de misdaad’ genoemd. Al even beroemd als zichzelf werden haar scheppingen: de Belgische detective Hercule Poirot, de slimme, oude Miss Marple en het speurderspaar Tommy en Tuppence. Agatha Christie is, met ruim 3,2 miljard verkochte exemplaren, de bestverkopende auteur aller tijden.

AGATHA CHRISTIE

HET ABC MYSTERIE

The ABC Murders © 1935 Agatha Christie Limited.

All rights reserved.

AGATHA CHRISTIE © and the Agatha Christie signature
are registered trademarks of Agatha Christie Limited in the
UK and/or elsewhere. All rights reserved.

Het ABC mysterie © 2014 Agatha Christie Limited.

All rights reserved.

Vertaling E.D. Künzli-Boissevain

Under exclusive license to Dutch Media Books bv

Omslagontwerp Riesenkind

ISBN 978 90 488 2251 5

ISBN 978 90 488 2252 2 (e-book)

NUR 331

Pantheon Klassiek is een imprint van Dutch Media Books bv

In het volgende relaas ben ik afgeweken van mijn oude gewoonte slechts die voorvallen en scènes te beschrijven waarbij ik persoonlijk aanwezig ben geweest. Daarom zijn enkele hoofdstukken in de derde persoon geschreven.

Ter geruststelling wil ik hier onmiddellijk aan toevoegen, dat ik kan instaan voor de juistheid van de gebeurtenissen die in deze hoofdstukken beschreven zijn. Indien ik mij al een zekere dichterlijke vrijheid heb veroorloofd bij het beschrijven van de gedachten en gevoelens der diverse personen, heb ik dat gedaan in de overtuiging die te hebben weergegeven zoals ze in werkelijkheid zijn geweest. Ik kan hier nog bij vermelden, dat een en ander door mijn vriend Hercule Poirot gecontroleerd is.

Tot slot wil ik opmerken dat wanneer ik enkele van de minder belangrijke persoonlijke verhoudingen die voortvloeiden uit deze vreemde serie misdaden, wat al te uitgebreid heb beschreven, dit gebeurd is omdat men het menselijke en persoonlijke element nooit over het hoofd mag zien. Hercule Poirot heeft mij eens op zeer dramatische wijze aangetoond dat romantiek een nevenproduct kan zijn van de misdaad.

Wat het oplossen van het ABC-mysterie betreft kan ik slechts zeggen dat Poirot, naar mijn bescheiden mening, zijn geniale gaven nog nooit zo duidelijk heeft gedemonstreerd als in de behandeling van dit probleem, dat zo volkomen afweek van alles wat tot dusverre op zijn weg was gekomen.

Kapitein Arthur Hastings, O.B.E.

I. DE BRIEF

Het was in juni 1935 dat ik, komend van mijn ranch in Zuid-Amerika, Engeland bereikte, waar ik zes maanden dacht te blijven. Het was daarginds voor ons een moeilijke tijd geweest. Zoals vele anderen hadden wij de terugslag ondervonden van de Beurskrach. Ik moest in Engeland verschillende zaken regelen en vond dat ik die in dit geval het beste persoonlijk kon afhandelen. Mijn vrouw was achtergebleven om de ranch te beheren.

Het spreekt vanzelf dat een van de eerste bezoeken die ik in Engeland aflegde, mijn oude vriend Hercule Poirot gold.

Ik trof hem thuis in zijn nieuwe Londense verzorgingsflat en beschuldigde hem ervan (en hij moest toegeven dat ik gelijk had), dit bijzondere gebouw enkel en alleen te hebben uitgezocht om zijn strakke geometrische lijnen en proporties.

‘Inderdaad, beste kerel, maar die symmetrie dóet ook bijzonder plezierig aan, vind je niet?’

Ik zei dat je ook teveel vierkanten kan hebben en vroeg, met een toespeling op een oud grapje, of men er in deze hypermoderne herberg al in geslaagd was de kippen vierkante eieren te laten leggen.

Poirot lachte hartelijk.

‘Ha, weet je nog? Nee, helaas heeft de wetenschap de kippen er nog niet toe kunnen bewegen zich aan te passen aan de moderne smaak; ze leggen nog steeds eieren van verschillende grootte en kleur!’

Het deed me goed mijn oude vriend weer te zien. Hij zag er uitstekend uit, haast geen dag ouder dan toen ik hem voor het laatst had gezien.

‘Je ziet er patent uit, Poirot,’ zei ik. ‘Je bent geen dag ouder geworden. Ik zou zelfs bijna zeggen dat je minder grijze haren hebt dan toen ik je voor het laatst zag. Maar dat is natuurlijk niet mogelijk.’

Poirot straalde.

‘Waarom zou dat niet mogelijk zijn? Het is namelijk waar.’

‘Je wilt toch niet zeggen dat jouw haar van grijs zwart wordt in plaats van andersom?’

‘Jazeker.’

‘Maar dat is toch wetenschappelijk onbestaanbaar?’

‘Helemaal niet.’

‘Het is in elk geval iets heel bijzonders en tegennatuurlijks.’

‘Zoals gewoonlijk, Hastings, is je geest nog steeds argeloos en onbevoerd door wantrouwen. De jaren veranderen je niet op dat punt. Je merkt een feit op en geeft meteen de oplossing, zonder het zelf te merken!’

Ik staaarde hem niet-begrijpend aan.

Zonder een woord te zeggen liep hij naar zijn slaapkamer en kwam terug met een fles die hij mij overhandigde.

Ik pakte de fles aan en begreep het nog steeds niet.

Op het etiket stond:

REVIVIT. *Brengt de natuurlijke haarkleur terug.*

REVIVIT *is geen haarverf. Het is leverbaar in vijf tinten: asblond, kastanjebruin, titiaan, bruin en zwart.*

‘Poirot!’ riep ik uit. ‘Je hebt je haar geverfd!’

‘Aha, er gaat je een licht op!’

‘Dus daarom lijkt je haar zoveel zwarter dan de laatste keer dat ik hier was.’

‘Precies.’

‘Goeie hemel,’ zei ik, herstellend van de schrik. ‘Als ik de volgende keer kom, draag je misschien wel een valse snor. Of doe je dat nu al?’

Poirot kromp ineen. Zijn snor was altijd een teer punt geweest. Hij was er geweldig trots op. Mijn woorden troffen hem in het hart.

‘Nee, nee, werkelijk niet, *mon ami*. Die dag, zo geve de goede God, is nog ver. Een valse snor! *Quel horreur!*’

Hij trok er hard aan om me te laten zien dat de snor echt was.

‘In elk geval groeit hij nog weelderig,’ zei ik.

‘*N’est-ce pas?* In heel Londen heb ik nog nooit een snor gezien die de mijne kan evenaren.’

En dat is maar goed ook, dacht ik bij mezelf. Maar ik zou Poirot voor geen geld ter wereld hebben willen kwetsen door dit te zeggen.

In plaats daarvan vroeg ik of hij nu en dan nog wel de kans kreeg zijn beroep uit te oefenen.

‘Ik weet wel,’ zei ik, ‘dat je je eigenlijk al jaren geleden uit zaken hebt teruggetrokken.’

‘*C'est vrai*. Om mergpompoenen te kweken! En ik ben nog niet begonnen of er wordt een moord gepleegd en de pompoenen kunnen weer naar de duivel lopen. En sindsdien – ik weet precies wat je wilt zeggen – ben ik net een prima donna die haar allerlaatste voorstelling geeft: die allerlaatste voorstelling die ieder jaar opnieuw gegeven wordt!’

Ik lachte.

‘Werkelijk, zo gaat het met mij. Elke keer zeg ik: dit is de laatste keer. Maar nee, er gebeurt steeds weer iets anders! En ik wil bekennen, beste vriend, stil te leven bevalt mij helemaal niet. Als de grijze cellen niet gebruikt worden, komt er roest op.’

‘Juist,’ zei ik. ‘Je gebruikt ze dus op bescheiden schaal.’

‘Precies. Ik ben heel kieskeurig. Voor Hercule Poirot is tegenwoordig alleen de *crème de la crime*.’

‘En is er veel van dat soort crime op je weg gekomen?’

‘*Pas mal*. Niet lang geleden ben ik door het oog van de naald gekropen.’

‘Had je bijna gefaald?’

‘Nee, nee!’ Poirot leek diep geschokt over zo’n veronderstelling. ‘Maar ik – ik, *Hercule Poirot*, was bijna vermoord.’

Ik floot tussen mijn tanden.

‘Een bijzonder ondernemende moordenaar!’

‘Niet zozeer ondernemend als wel onvoorzichtig,’ zei Poirot. ‘Dat was het: onvoorzichtig. Maar daar zullen we het niet over hebben. Je weet, Hastings, in veel opzichten beschouw ik jou als mijn mascotte.’

‘O – hmm,’ zei ik. ‘In welke opzichten dan?’

Poirot gaf niet direct antwoord op mijn vraag. Hij vervolgde: ‘Zodra ik hoorde dat je zou komen zei ik tegen mezelf: nu gaat er iets

gebeuren. Net als vroeger gaan we samen op jacht, wij tweeën. Maar het moet geen alleedaags zaakje zijn. Het moet zijn' – hij gesticuleerde opgewonden – 'iets *recherché, délicate, fine.*' Hij gaf het laatste Franse vrijwel onvertaalbare woord zijn volle expressie.

'Ik moet zeggen, Poirot, dat een ander zou denken dat je een diner bestelde bij Ritz.'

'Terwijl je geen misdaad kunt krijgen op bestelling? Dat is maar al te waar.' Hij zuchtte. 'Maar ik geloof in geluk, in voorbeschikking als je wilt. Het is jouw voorbeschikking mij terzijde te staan en mij te weerhouden van de onvergeeflijke blunder.'

'Wat noem je de onvergeeflijke blunder?'

'Wat voor de hand ligt over het hoofd te zien.'

Ik liet deze gedachte op me inwerken zonder helemaal te begrijpen waar hij heen wilde.

'En,' zei ik na een tijdje met een glimlach, 'is de super misdaad al gepleegd?'

'*Pas encore.* Tenminste, dat wil zeggen...'

Hij zweeg. Een nadenkende frons groefde zijn voorhoofd. Zijn handen zetten automatisch enkele voorwerpen recht die ik per ongeluk had verschoven.

'Ik weet het niet zeker,' zei hij langzaam.

Zijn stem klonk zo vreemd dat ik hem verwonderd aankeek.

De frons bleef.

Plotseling stond hij met een kort, vastbesloten knikje op en liep naar een bureau bij het raam. De inhoud was – dat spreekt vanzelf – keurig gesorteerd en in vakjes gelegd, zodat hij onmiddellijk het papier kon pakken dat hij moest hebben.

Hij liep langzaam naar me toe met een open brief in de hand. Hij las hem zelf nog eens door en gaf hem toen aan mij.

'Vertel eens, *mon ami,*' zei hij, 'wat concludeer jij hieruit?'

Ik nam de brief met enige belangstelling van hem aan.

Hij was met drukletters geschreven op vrij dik, wit postpapier:

De Heer Hercule Poirot. U hebt nogal een hoge dunk van uzelf waar het gaat om het oplossen van raadsels die onze arme stommelingen bij de Engelse politie te machtig zijn. Welnu, toon dan maar eens, meneer Slim Poirot, wat u kunt. Misschien is dit keer iemand ù te slim af. Let op wat er gebeurt in Andover op 21 juni a.s.
Hartelijke groeten, *ABC*

Ik keek naar het couvert. Het adres was ook in drukletters.

‘Poststempel WC1,’ zei Poirot, toen ik naar het stempel keek. ‘En – wat vind jij ervan?’

Ik haalde mijn schouders op terwijl ik hem de brief teruggaf.

‘De een of andere gek, lijkt me.’

‘Is dat alles wat je ervan kunt zeggen?’

‘Nou, klinkt het jou niet alsof het door een gek is geschreven?’

‘Inderdaad, beste vriend.’

Zijn toon was ernstig. Ik keek hem nieuwsgierig aan.

‘Je neemt dit nogal serieus, Poirot.’

‘Een gek, *mon ami*, mòet je serieus nemen. Een gek kan heel gevaarlijk zijn.’

‘Ja, dat is natuurlijk zo. Dat was niet bij me opgekomen. Maar ik bedoel dat het meer klinkt als een idiote grap. Misschien een mallotige dwaas die boven z’n theewater was.’

‘Boven z’n theewater?’

‘Ach, dat is maar een uitdrukking. Ik bedoel een kerel die zat was. Nee, verdraaid nog an toe, een vent die een glaasje te veel op had.’

‘Merci, Hastings. De uitdrukking “zat” is mij bekend. En zoals je zegt, misschien is het alleen maar dat.’

‘Maar jij gelooft dat er meer achter zit?’ vroeg ik, getroffen door zijn ontvreden stem.

Poirot schudde weifelend het hoofd, maar zei niets.

‘Wat heb je eraan gedaan?’ informeerde ik.

‘Wat kan een mens doen? Ik heb de brief aan Japp laten zien. Hij

dacht er net zo over als jij – een stompzinnige grap – dat was de uitdrukking die hij gebruikte. Bij Scotland Yard zijn ze dergelijke dingen wel gewend, en ik zelf heb op dat punt ook al veel te verduren gehad.’

‘Maar deze brief neem je au sérieux?’

Poirot antwoordde langzaam: ‘Er is iets met die brief, Hastings, dat me niet bevalt...’

Ondanks mijn sceptische gevoelens maakte de ernst van zijn stem indruk op mij.

‘En je denkt...’

Hij schudde zijn hoofd en legde de brief terug in het bureau.

‘Als je deze zaak werkelijk au sérieux neemt kun je toch maatregelen treffen?’ zei ik.

‘Zoals gewoonlijk: de man van de daad! Maar welke maatregelen? De politie in Andover heeft de brief gezien, maar zij nemen het ook niet ernstig op. Er zijn geen vingerafdrukken op de brief en in Andover zelf is geen enkele aanwijzing te vinden omtrent de identiteit van de schrijver.’

‘Dus je gaat uitsluitend af op je eigen intuïtie?’

‘Geen intuïtie, Hastings. Dat is niet het juiste woord. Het is mijn kennis – mijn *ervaring* – die mij zegt dat er iets niet in orde is met die brief...’

Hij gesticuleerde toen hij geen woorden meer kon vinden en schudde opnieuw zijn hoofd.

‘Misschien maak ik van een mug een olifant. In ieder geval kunnen we niets anders doen dan afwachten.’

‘Wel, de eenentwintigste is aanstaande vrijdag. Als er die dag een geweldige roofoverval gepleegd wordt in de buurt van Andover dan...’

‘Dan zou dat een geweldige opluchting zijn!’

‘Een *opluchting*?’ Ik starde hem aan. Het leek me een zeer merkwaardig woord in dit geval.

‘Een roofoverval kan misschien *opwindend* zijn, maar nauwelijks een opluchting!’ protesteerde ik.

Poirot schudde het hoofd.

‘Je bent op een dwaalspoor, beste vriend. Je begrijpt mijn bedoeling niet. Een roofoverval zou een opluchting zijn, dan zou mijn angst voor iets anders verdwenen zijn.’

‘Voor wat dan?’

‘Voor een *moord*,’ zei Hercule Poirot.

2. (NIET DOOR KAPITEIN HASTINGS PERSOONLIJK BELEEFD)

Meneer Alexander Bonaparte Cust stond van zijn stoel op en keek met bijziende ogen rond in de slordige, uitgewoonde slaapkamer. Zijn rug was stijf van het zitten in een ongemakkelijke houding, en als hij zich uitrekte in zijn volle lengte zou een toeschouwer ontdekken dat hij eigenlijk een lange kerel was. Zijn gebogen houding en zijn bijziende ogen gaven een volkomen verkeerde indruk van de man.

Uit de zak van een afgedragen overjas aan een kapstok achter de deur pakte hij een pakje goedkope sigaretten en een doosje lucifers. Hij stak een sigaret op en liep naar de tafel waaraan hij zo even had gezeten. Vervolgens pakte hij een spoorboekje en raadpleegde het. Daarna bestudeerde hij een getikte lijst met namen. Met een pen streepte hij een van de eerste namen op de lijst aan.

Het was donderdag, twintig juni.

3. ANDOVER

Hoewel ik op het ogenblik zelf wel enigszins onder de indruk was van de angstige voorgevoelens van Poirot in verband met de anonieme brief, moet ik tot mijn schande bekennen dat de zaak mij geheel ontschoten was toen de eenentwintigste juni aanbrak, en ik werd er pas weer voor het eerst aan herinnerd toen Poirot bezoek kreeg van zijn vriend Japp, hoofdinspecteur bij Scotland Yard. Ik kende de inspecteur van de C.I.D. al jaren en wij begroetten elkaar als oude vrienden.

‘Wel, wel!’ riep hij uit. ‘Daar heb je zowaar kapitein Hastings, terug uit de wildernis van hoe-heet-het-ook-weer! Dat doet me denken aan de ouwe tijd, toen ik je ook altijd bij monsieur Poirot ontmoette. Je ziet er trouwens patent uit. Een beetje dunnetjes bovenop, hè? Maar dat staat ons allemaal te wachten. Mij gaat het al net zo.’

Ik moest even slikken. Ik dacht namelijk zelf dat het ‘dunnetjes’ waarop hij doelde, dankzij de zorgvuldige manier waarop ik het haar over mijn hoofd verdeelde, totaal niet te zien was. Maar nou ja, Japp had nooit uitgeblonken in tact, dus nam ik het maar luchtig op en bevestigde dat we allemaal een dagje ouder werden.

‘Behalve monsieur Poirot,’ zei Japp. ‘Die zou een pracht-object zijn voor een haarwater-advertentie. Het mos op zijn bovenlip tiert weliger dan ooit. En op zijn ouwe dag wordt hij nog eens echt in het zonnetje gezet. Betrokken bij alle causes célèbres van de dag. Treinovervallen, vliegtuigovervallen, moord in hoge kringen, je kunt het zo gek niet bedenken. Hij is beroemder dan ooit, sinds hij stil is gaan leven.’

‘Ik heb Hastings al gezegd dat ik net een prima donna ben die steeds weer opnieuw een laatste uitvoering geeft,’ zei Poirot met een glimlach.

‘Het zou me niets verbazen als je nog eens je eigen dood moest uitpluizen,’ zei Japp hartelijk lachend. ‘Dat is een pracht-idee. Daar zou je een boek over kunnen schrijven.’

‘Dat moet Hastings dan maar doen,’ zei Poirot met pretlichtjes in zijn ogen.

‘Haha! Dat zou een goeie grap zijn,’ lachte Japp.

Ik zag niet in waarom dit idee zo geweldig amusant was en vond het bovendien een misplaatste grap. Poirot, de goeie ouwe kerel, is ook niet zo jong meer en grappen over zijn naderend einde kunnen hem nauwelijks aangenaam zijn.

Misschien liet mijn houding gevoelens doorschemeren, want Japp sneed een ander onderwerp aan.

‘Heb je al gehoord van monsieur Poirots anonieme brief?’ vroeg hij.

‘Ik heb hem al aan Hastings laten lezen,’ zei mijn vriend.

‘Ach ja, natuurlijk,’ riep ik uit. ‘Dat was ik totaal vergeten. Laat eens kijken, welke datum werd er ook weer in genoemd?’

‘De eenentwintigste,’ zei Japp. ‘Dat is de reden waarom ik hier ben. Gisteren was het de eenentwintigste en uit pure nieuwsgierigheid heb ik gisteravond laat Andover gebeld. Het moet inderdaad een flauwe grap zijn geweest. Niets aan de hand. Een gebroken etalageruit – een jongen die met stenen had gegooid – en een paar gevallen van dronkenschap. Dus dit keer had onze Belgische vriend het toch bij het verkeerde eind.’

‘Een hele opluchting, dat moet ik eerlijk bekennen,’ gaf Poirot toe.

‘Je was er helemaal overstuur van, is het niet?’ zei Japp hartelijk. ‘Maar lieve help, we krijgen tientallen van dergelijke brieven, dag in dag uit! Mensen die niets beters te doen hebben en een beetje getikt zijn, gaan zitten en schrijven zo’n brief. Ze bedoelen het niet zo kwaad! Ze willen alleen eens iets opwindends doen.’

‘Inderdaad, het was dom van me de zaak zo ernstig op te nemen,’ zei Poirot. ‘Ik had mijn neus thuis moeten houden.’

‘Je haalt geloof ik je handen en je neus door elkaar,’ zei Japp.

‘*Pardon?*’

‘Twee verschillende zegswijzen. Nou goed, dan ga ik er maar van door. Ik moet even een zaakje opknappen in een straat verderop: heling van gestolen juwelen. Ik ben alleen maar even binnengewipt omdat ik toch in de buurt was en je even gerust wilde stellen. Het zou jammer zijn de grijze celletjes voor niets te laten werken.’

Met die woorden en een hartelijke lach liep Japp de deur uit.

‘Hij verandert ook niets hè, die brave Japp,’ zei Poirot.

‘Hij ziet er alleen veel ouder uit,’ zei ik. ‘Hij wordt zo grijs als een duif,’ voegde ik er wraakzuchtig aan toe.

Poirot kuchte en zei: ‘Weet je, Hastings, er bestaan van die dingetjes – mijn kapper is een handig man – die je vastmaakt op je hoofd en waar je dan je eigen haar overheen borstelt. Het is geen pruik, begrijp me goed, maar...’

‘Poirot!’ brulde ik. ‘Voor eens en voor al: ik wil niets te maken heb-

ben met die beroerde uitvindingen van die vervloekte kapper van jou. Wat is er verkeerd aan de bovenkant van mijn hoofd?’

‘Niets – helemaal niets.’

‘Het lijkt wel of je wilt zeggen dat ik *kaal* word.’

‘Natuurlijk niet! Natuurlijk niet!’

‘De hete zomers daarginds maken natuurlijk dat je haar wat meer uitvalt. Ik zal een heel goed haarwatertje meenemen als ik terugga.’

‘*Précisément.*’

‘En trouwens, wat gaat het Japp eigenlijk aan? Hij was altijd al een vent zonder enige tact. En zonder gevoel voor humor. Het soort man dat zich doodlacht wanneer een stoel onder iemands zitvlak wordt weggetrokken.’

‘Dat vinden wel meer mensen grappig.’

‘Maar het is een ontzettend flauwe grap.’

‘Vanuit het standpunt van de man die wil gaan zitten, is het dat zeker.’

‘Nou ja,’ zei ik, een beetje over mijn boosheid heen komend. (Ik moet toegeven dat ik wat overgevoelig ben op het punt van mijn dunne haar). ‘Het spijt me dat het niets werd met die anonieme brief.’

‘Dat heb ik blijkbaar verkeerd ingezien. Aan die brief zat een luchtje, vond ik. Maar nee, gewoon een stommititeit. Helaas, ik word zo oud en wantrouwend als een blinde waakhond die gromt wanneer er niets aan de hand is.’

‘Als we samen op jacht willen moeten we eens rondkijken naar een andere “*crème de la crime*”,’ zei ik lachend.

‘Weet je nog wat je laatst zei? Als je een misdaad kon bestellen zoals je een diner bestelt, wat zou je dan kiezen?’

Ik ging op zijn grapje in.

‘Laat me eens zien. Laat ons het menu eens bekijken. Roofoverval? Valse munters? Nee, niets, lijkt me. Te vegetarisch. Het moet moord zijn, bloedige moord, met iets erbij natuurlijk.’

‘Vanzelfsprekend. De hors d’oeuvre.’

‘Wie zal het slachtoffer zijn – een man of een vrouw? Een man

lijkt me. De een of andere hoge piet. Een Amerikaanse miljonair. Een eerste minister. De eigenaar van een grote krant. Plaats van de misdaad: wat zou je zeggen van de goede oude bibliotheek? Daar heb je altijd sfeer. En wat het wapen betreft – nou, dat zou bijvoorbeeld een vreemd gebogen dolk kunnen zijn, of een stomp voorwerp, een gesneden afgodsbeeld...'

Poirot zuchtte.

'En dan,' vervolgde ik, 'heb je natuurlijk nog vergif, maar dat is altijd zo technisch. Of een revolverschot dat weerklinkt in de nacht. Verder moeten er nog een paar mooie meisjes aan te pas komen...'

'Met kastanjebruin haar,' mompelde mijn vriend.

'Dat is een oude grap! Eén van de mooie meisjes moet natuurlijk onschuldig verdacht worden, en er is een misverstand tussen haar en de jongeman. En dan moeten er natuurlijk nog een stuk of wat andere verdachten zijn: een oudere vrouw, van het donkere gevaarlijke type, en de een of andere vriend of rivaal van de dode man, en dan een rustige secretaris, iemand van wie je geen hoogte kunt krijgen, en een goedmoedige rondborstige kerel, en een paar ontslagen bedienden of boswachters of weet ik wat, en een stommeling van een rechercheur – zo eentje als Japp – en, nou, dat is het wel zo ongeveer.'

'En dat is jouw idee van de *crème de la crime*, hè?'

'Ik zie al dat je het daar niet mee eens bent.'

Poirot keek me wat treurig aan.

'Je hebt daar een heel aardig resumé gegeven van alle detectiveverhalen die ooit zijn geschreven.'

'En,' zei ik, 'wat zou *jij* dan bestellen?'

Poirot sloot zijn ogen en leunde achterover in zijn stoel. Zijn stem klonk als het snorren van een poes.

'Een doodeenvoudige misdaad. Een misdaad zonder enige complicaties. Een misdaad in het rustige huiselijke leven... totaal zonder hartstocht, heel intiem.'

'Hoe kan een misdaad nou intiem zijn?'

'Stel je eens voor,' mompelde Poirot, 'dat er vier mensen om een ta-

fel gaan zitten om bridge te spelen en dat er één, de vijfde, in een stoel bij het vuur zit. Aan het einde van de avond blijkt de man bij het vuur dood te zijn. Eén van de vier is, terwijl hij dummy was, naar hem toe gelopen en heeft hem vermoord. De andere drie waren zo in hun spel verdiept dat ze er niets van hebben gemerkt. Ha, dàt zou nog eens een misdaad zijn! *Wie van de vier was het?*

‘Ach,’ zei ik, ‘daar zie ik nou niets opwindends in!’

Poirot wierp me een verwijtende blik toe.

‘Nee, omdat er geen vreemd gebogen dolken in voorkomen, geen chantage, geen smaragd, gestolen uit het oog van een afgodsbeeld, geen geheimzinnig oosters vergif. Je bent melodramatisch, Hastings. Jij zou niet één moord willen, maar een hele serie.’

‘Ik geef toe,’ zei ik, ‘dat een tweede moord in een boek de zaak dikwijls opvrolijkt. Als de moord gepleegd wordt in het eerste hoofdstuk en je moet ieders alibi in de gaten houden tot de op één na laatste bladzijde, dan kan het weleens vervelend worden.’

De telefoon ging en Poirot stond op om hem aan te nemen.

‘Allo,’ zei hij. ‘Allo. Ja, u spreekt met Hercule Poirot.’

Hij luisterde enige ogenblikken en toen zag ik zijn gezicht betrekken.

Zijn aandeel in het gesprek was kort en onsamenhangend.

‘*Mais oui...*’

‘Ja, natuurlijk...’

‘Ja, we komen zeker...’

‘Natuurlijk...’

‘Het kan zijn dat je gelijk hebt...’

‘Ja, ik zal het meenemen. *A tout à l’heure* dan.’

Hij legde de hoorn op de haak en liep door de kamer op mij toe.

‘Dat was Japp, Hastings.’

‘Ja?’

‘Hij was net terug op Scotland Yard. Er lag een boodschap uit Andover...’

‘Andover?’ riep ik opgewonden.

Poirot zei langzaam: ‘Een oude vrouw, mevrouw Ascher, die een klein sigarenwinkeltje annex krantenkiosk heeft, is vermoord.’

Ik geloof dat ik lichtelijk teleurgesteld was. Mijn belangstelling, gewekt door de naam Andover, werd enigszins getemperd. Ik had iets fantastisch verwacht – iets heel bijzonders! Een moord op een oude vrouw in een sigarenwinkeltje leek me wat laag bij de gronds en oninteressant.

Poirot vervolgde met dezelfde langzame, ernstige stem: ‘De politie in Andover meent te weten wie de dader is...’

Ik voelde een tweede steek van teleurstelling.

‘Het schijnt dat de vrouw op slechte voet stond met haar man. Hij drinkt en schijnt nogal een kwalijk heerschap te zijn. Hij heeft meer dan eens bedreigd haar te vermoorden.’

‘Desalniettemin,’ vervolgde Poirot, ‘wil de politie de anonieme brief die ik ontvangen heb toch graag nog eens zien. Ik heb beloofd dat we samen naar Andover zullen gaan, nu direct.’

Dit vrolijkte me weer wat op. Tenslotte, hoe laag bij de gronds deze misdaad ook leek het was tenminste een *misdaad*, en het was al jaren geleden dat ik voor het laatst met misdaad en misdadigers in aanraking was geweest.

Ik luisterde nauwelijks naar de volgende woorden van Poirot. Maar ik zou ze me later herinneren en ze zouden een heel bijzondere betekenis krijgen.

‘Dit is het begin,’ zei Hercule Poirot.

4. MEVROUW ASCHER

In Andover werden we ontvangen door inspecteur Glen, een lange blonde man met een prettig open gezicht.

Om het verhaal beknopt te houden, lijkt het me beter hier meteen een kort resumé te geven van de feiten zoals wij die te horen kregen.

De misdaad werd ontdekt door een politieagent, Dover, toen deze

een uur na middernacht, op tweeëntwintig juni, op zijn ronde de deur van het winkeltje probeerde en merkte dat die niet op slot zat. Hij ging naar binnen en dacht eerst dat de winkel verlaten was. Pas toen hij het licht van zijn zaklantaarn achter de toonbank liet glijden, zag hij daar het ineengezakte lichaam van de oude vrouw. Bij het onderzoek van de politiedokter bleek dat de vrouw getroffen was door een zware slag op het achterhoofd, waarschijnlijk op het ogenblik dat zij naar een pakje sigaretten greep op de plank achter haar. De dood moest zowat zeven tot negen uur eerder zijn ingetreden.

‘Maar we zijn erin geslaagd dat tijdstip iets te preciseren,’ verklaarde de inspecteur. ‘We hebben een man gevonden die gisteren om half zes wat tabak gekocht heeft in het winkeltje, en een ander die om vijf over zes naar binnen ging en de winkel naar hij meende leeg aantrof. Dus de moord moet tussen half zes en vijf over zes gepleegd zijn. Tot nu toe heb ik nog niemand gevonden die Ascher in de buurt heeft gezien, maar dat kan natuurlijk nog komen. Hij zat om negen uur in De Drie Kronen en was toen al aardig aangeschoten. Zodra we hem te pakken krijgen wordt hij in verzekerde bewaring gesteld, op verdenking van moord.’

‘Geen aangenaam heerschap, inspecteur?’ vroeg Poirot.

‘Een ongunstig individu.’

‘Leefde hij niet samen met zijn vrouw?’

‘Nee, ze zijn een paar jaar geleden uit elkaar gegaan. Ascher is een Duitser. Hij was indertijd kelner, maar raakte aan de drank en was langzamerhand niet meer te handhaven. Zijn vrouw is toen zelf gaan werken. Haar laatste betrekking was die van keukenmeisje-huishoudster bij een oude dame, juffrouw Rose. Van haar loon gaf ze haar man genoeg om van te leven, maar hij verzoop het geld meteen en kwam dan langs in het huis waar zij werkte, om ruzie te maken. Daarom nam zij die betrekking aan bij juffrouw Rose op De Hoeve. Het huis ligt drie mijl buiten Andover en Ascher kon haar daar niet zo gemakkelijk bereiken. Toen juffrouw Rose stierf, heeft ze mevrouw Ascher een klein legaat nagelaten, waarmee de vrouw dit sigaren- en kran-

tenwinkeltje is begonnen, een heel bescheiden zaakje waar je alleen goedkope sigaretten en wat kranten kunt krijgen. Ze slaagde er maar net in het hoofd boven water te houden. Ascher kwam zo nu en dan langs om haar af te persen en dan gaf ze hem maar wat geld om van hem af te komen. Ze gaf hem iedere week vijftien shilling.’

‘Hadden ze kinderen?’ informeerde Poirot.

‘Nee, maar er is wel een nichtje dat een betrekking heeft als dienst-meisje in de buurt van Overton, een keurig en betrouwbaar meisje.’

‘En u zegt dat Ascher zijn vrouw geregeld geld afperste?’

‘Inderdaad. Als hij dronken was stond hij voor niets. Dan ging hij als een razende te keer en zwoer bij hoog en bij laag dat hij haar de hersens zou inslaan. Ze had een zwaar leven, die arme vrouw.’

‘Hou oud was ze eigenlijk?’

‘Tegen de zestig – een respectabele, hardwerkende vrouw.’

Poirot zei ernstig: ‘Bent u van mening, inspecteur, dat deze Ascher de misdaad heeft gepleegd?’

De inspecteur kuchte eens.

‘Het is nog wat vroeg om dat nu al te zeggen, monsieur Poirot, maar ik zou toch graag eens horen wat Franz Ascher te vertellen heeft over zijn bezigheden gisteravond. Als hij een bevredigend verhaal kan ophangen is alles in orde, maar zo niet...’

Zijn stilte was veelbetekenend.

‘Is er iets gestolen uit de winkel?’

‘Niets. Het geld in de kassa is onaangeroerd en er is niets dat op roof wijst.’

‘En u gelooft dat Ascher dronken de winkel is binnengekomen, zijn vrouw heeft mishandeld en haar tenslotte heeft neergeslagen?’

‘Dat lijkt de meest logische verklaring. Maar ik moet bekennen, meneer, dat ik graag nog eens een blik zou werpen op die buitengewoon vreemde brief die u hebt ontvangen. Ik vroeg me af of het mogelijk zou zijn dat die brief van Ascher afkomstig is.’

Poirot overhandigde de brief en de inspecteur las hem aandachtig door.